

Johannes Bosgra is een nazaat van Freerk, die in 1696 naar Burgum kwam als bosgraaf van de Oranjes. Met zijn fotoserie *Bomen van Bosgra* grijpt Johannes terug op zijn familiegeschiedenis.

GITTE BRUGMAN

Johannes Bosgra had wel in de negentiende eeuw willen leven. Hij voelt veel verwantschap met het romantische idee van de natuur dat in die tijd leefde. In landschapstuinen als die van Roodbaard voelt hij zich thuis. „Als kind al. Pas later kwam ik erachter dat de bomen in die parken door mijn oudvader zijn gekweekt.”

Tegenwoordig heeft Bosgra zijn eigen onderzoeksbureau in de zorg. Met zijn team onderzoekt hij de effectiviteit van behandelingen. „Voor het ministerie, klinieken en zorgverzekeraars.” Daarnaast maakt hij tijd vrij voor fotografie. En dat werpt zijn vruchten af.

Landschappen zijn zijn favoriete onderwerp. Aanvankelijk werkte hij voornamelijk registrerend, maar langzaam steeds abstracter, tot er een minimalistische strepenserie van zeegezichten ontstond. „Ik reisde naar afgelegen gebieden, rond de poolcirkel en de Farøereilanden en zo.” Hij stuurde de serie in voor het masterproject *Verhalen in het Landschap* en werd toegelaten.

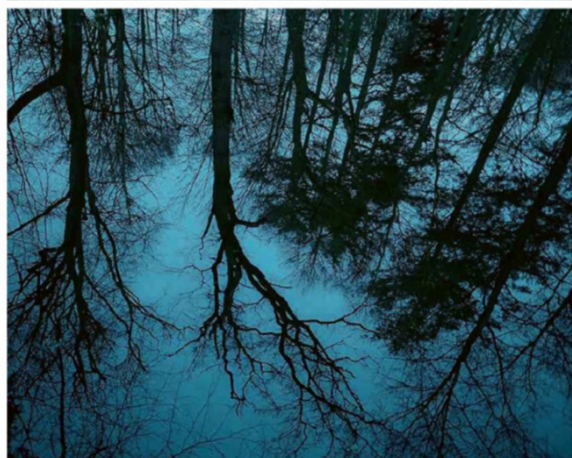
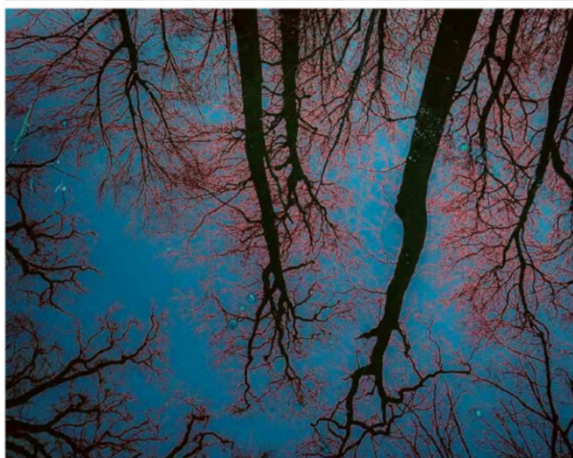
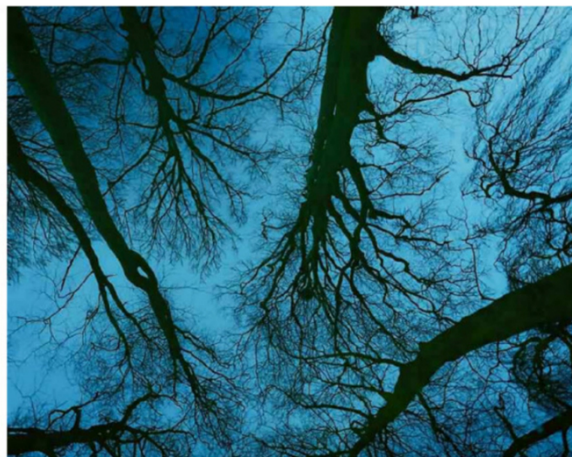
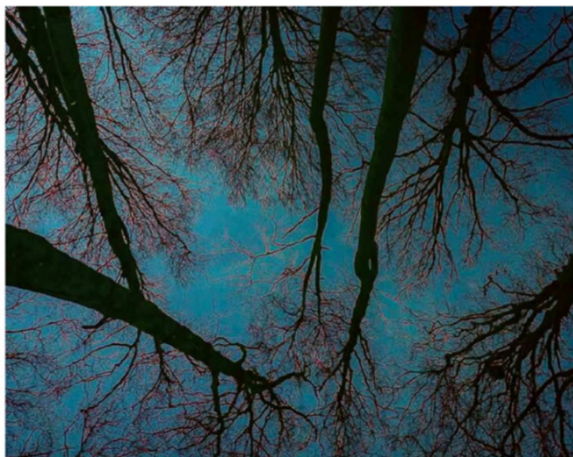
Hij legde zijn 'masters' Tjibbe Hooghiemstra en Christiaan Kuitwaard zes projectvoorstellen voor. „Zij kozen meteen voor *Bomen van Bosgra*, omdat het over mezelf ging en dichtbij speelde. Toen moest ik in Friesland aan de slag.”

De boomkwekerijen van Bosgra bestonden eeuwenlang. Stamvader Freerk richtte de eerste op toen hij voor de Oranjes werkte. In 1850 werd het familiebedrijf gesplitst. „Uiteindelijk waren er vier kwekerijen Bosgra, maar Frisia is verkocht en aan het familiebedrijf kwam vijf jaar geleden een eind toen Anne Bosgra stopte met de lephof.”

Bosgra weet dit zo precies, omdat hij altijd al belangstelling had voor geschiedenis. Al jong dook hij bij zijn pake en beppe in de papieren en albums. „In 2005 heb ik een boekje geschreven over de familie.” Zijn onderzoek kwam later terug in het verhaal over tuinarchitect Gerrit Vlas-kamp, van Aly van der Mark.

Sinds 1861 zijn alle plantenlijsten bewaard gebleven. Zo kon hij precies zien dat in 1868 de rode beuk is geleverd voor de pastorie in Hurdegaryp, zijn ouderlijke woning. De kleine Johannes was veel te vinden in de pastorietuin. „Ik vond de wereld altijd hard en chaotisch. In de tuin voelde ik me veilig, hier kon ik mijn eigen fantasiewereld creëren.”

Nog steeds zoekt hij in drukke tijden de natuur op om te ontspannen. Duitsers noemen dit *Waldeinsamkeit*, en de Japanners hebben er ook een woord voor: *shinrin-yoku*. „Bosbaden. Wandelen in het bos wordt gezien als heilzaam.” En waarom ook niet. „Bomen halen CO₂ uit de lucht, ze bieden een thuis aan dieren en ze zijn mooi.”

Johannes Bosgra – Beuken op Stania State en eiken op Fogelsangh State, gekweekt door Tiete Bosgra (1794-1875), deel 1 tot en met 4.

Familiegeschiedenis in 'Bomen van Bosgra'

Bosgra ging voor het project naar verschillende landschapstuinen. „Op een écht mistige ochtend ging ik naar Stania State.” Daar maakte hij foto's van wat hij het mooiste doorkijkje vindt. „Je zag het huis niet eens.” Dat resulteerde in sfeervolle bruingroene foto's, die hij het grijsblauwe kleurenpalet van de schilderingen van Willem van Althuis heeft

'Natuur heeft zich al lang genoeg aan de mens aangepast'

meegegeven. „Ik wil mensen meenemen in een droomwereld, in een sfeer waarin alles klopt.”

Op een avond in maart wandelde hij nog laat door de tuin, toen hij de spiegeling van de donkere avondhemel in het water zag. „De bomen buigen mooi naar elkaar, dat geeft een weemoedig beeld. Eerst noemde ik het *Nocturnes*.” Hij veranderde de

naam later in *Bomen van Bosgra*, een ode aan de boom. „Er zitten veel lagen in de foto: de cyaanblauwe lucht, de bomen en het water. Daar drijven blaadjes op, maar het was ook zo helder dat je bladeren op de bodem ziet liggen.” Deze gelaagdheid geeft de serie de reflectie op zijn jeugd, waarnaar hij op zoek was. Als een van de drie winnaars van *Verhalen in het Landschap* verdiende hij er een solovoorstelling op Open Stal mee.

Bomen van Bosgra is ook een oproep om zuinig om te springen met oude bomen. „Bij gemeentelijke groenvoorzieningen wordt soms te makkelijk gekapt, wegens eventuele risico's. Maar als je zo'n oude boom kapt, mis je een natuurlijke airco, die heel veel CO₂ uit de lucht haalt. Het duurt lang voor jonge bomen dezelfde capaciteit hebben. Bovendien zijn dergelijke woudreuzen cultuurhistorie.” Hij maakt zich zorgen over de biodiversiteit en vindt dat we veel zuiniger moeten zijn met groen. „De natuur heeft zich al lang genoeg aan de mens aangepast.”

Bosgra's verhaal is door het VPRO-programma *Tegenlicht* gekozen als een van de mooiste verhalen over bomen. Op 8 september wordt een uitzending gewijd aan het bos. Bosgra's serie zijn nog tot en met 18 augustus te zien op Kunststroute Open Stal (dagelijks 13-18 u).

Bij het masterproject *Verhalen in het Landschap* won Johannes Bosgra met zijn zeegezichten.

FOTO SIJTZE VELDEMA